

Інститут психології імені Г.С. Костюка НАПН України

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ПСИХОЛОГІЇ:

*Збірник наукових праць
Інституту психології імені Г.С. Костюка НАПН України*

**Том ІХ
ЗАГАЛЬНА ПСИХОЛОГІЯ
ІСТОРИЧНА ПСИХОЛОГІЯ
ЕТНІЧНА ПСИХОЛОГІЯ**

Випуск 13

Київ, 2020

Актуальні проблеми психології: Збірник наукових праць Інституту психології імені Г.С. Костюка НАПН України. – Київ: ПП Лисенко, 2020. – Том ІХ. Загальна психологія. Історична психологія. Етнічна психологія. – Випуск 13. – 714 с.

У збірнику висвітлюються актуальні теоретико-методологічні та прикладні проблеми загальної, етнічної та історичної психології. Збірник адресований викладачам психології вищих навчальних закладів, науковцям-психологам та педагогам, аспірантам та студентам відповідного профілю, а також всім, хто цікавиться сучасним станом психологічної науки.

Головний редактор:

дійсний член НАПН України, доктор психол. наук, професор *С.Д. Максименко*

Заступник головного редактора:

дійсний член НАПН України, доктор психол. наук, професор *Н.В. Чепелева*

Відповідальні секретарі:

канд. психол. наук, ст.н.с. *Н.В. Слободяник* (друкована версія),

канд. психол. наук, ст.н.с. *О.Л. Вернік* (електронна версія).

Редакційна колегія:

Моляко В.О., дійсний член НАПН України, доктор психол. наук, професор; *Карамушка Л.М.*, член-кореспондент НАПН України, доктор психол. наук, професор; *Смульсон М.Л.*, член-кореспондент НАПН України, доктор психол. наук, професор; *Кокун О.М.*, доктор психол. наук, професор; *Максимова Н.Ю.*, доктор психол. наук, професор; *Москаленко В.В.*, доктор філос. наук, професор; *Піроженко Т.О.*, доктор психол. наук, професор; *Швалб Ю.М.*, доктор психол. наук, професор; *Музика О.Л.*, канд. психол. наук, професор; *Кісарчук З.Г.*, канд. психол. наук, ст.н.с.; *Терещук А.Д.*, канд. психол. наук, ст.н.с.

Члени міжнародної редакційної колегії:

Антон Фабіан, професор, доктор габілітований, завідувач кафедри соціальної роботи, Університет Павла Йозефа Шафарика в Кошицях (Словаччина); *Марек Палюх*, професор надзвичайний, доктор габілітований гуманітарних наук, завідувач кафедри соціальної педагогіки в Інституті педагогіки Жешівського університету (Польща); *Євген Глива*, професор, доктор філософських наук з психології, іноземний член НАПН України, (Австралія); *Роман Трач*, професор, доктор філософських наук, іноземний член НАПН України (США); *Альфред Прітц*, професор, доктор з психології та педагогіки, ректор університету ім. Зігмунда Фрейда (Австрія).

Редакційна рада тому:

Кружєва Т.В. (відповідальний редактор тому), канд. психол. наук, доцент; *Клименко В.В.*, доктор психол. наук, професор; *Корніяка О.М.* доктор психол. наук, ст.н.с.; *Малхазов О.Р.* доктор психол. наук, професор; *Завадська Т.В.* канд. біол. наук, ст.н.с.; *Савченко Т.Л.* (відповідальний секретар тому).

Рекомендовано до друку рішенням вченої ради Інституту психології
імені Г.С. Костюка НАПН України.
(протокол № 4 від 27.02.2020 р.)

Свідоцтво про державну реєстрацію друкованого засобу масової інформації
серія КВ № 17847-6693ПР від 10.06.2011
Збірник внесено до Переліку наукових фахових видань України
в галузі психологічних наук
(Наказ МОН України № 1021 від 7.10.2015 р.)

G.S. Kostiuk Institute of Psychology NAPS Ukraine

ACTUAL PROBLEMS of PSYCHOLOGY:

*Scientific Papers
of the G.S. Kostiuk Institute of Psychology NAPS Ukraine*

**Volume IX
GENERAL PSYCHOLOGY
HISTORICAL PSYCHOLOGY
ETHNIC PSYCHOLOGY**

Issue 13

Kyiv, 2020

Actual Problems of Psychology: G. S. Kostiuk Institute of Psychology NAPS Ukraine / ed. S. D. Maksymenko. - Vol IX: General Psychology, Historical Psychology, Ethnic Psychology / by scientific ed. S. D. Maksymenko - Issue 13 – K. : PP Lysenko, 2020. – 714 p.

Editor:

Full member NAPS Ukraine, doctor psychology, professor *S.D. Maksimenko*

Deputy editor:

member NAPS Ukraine, doctor psychology, professor *N.V. Chepeleva*

Executive secretary:

PhD in psychology, senior researcher *N.V. Slobodianyuk* (paper version),
PhD in psychology, senior researcher *O.L. Vernik* (e-version).

Editorial Board:

Moliako V.O., member NAPS Ukraine, doctor psychology, professor; *Karamushka L.M.*, corresponding member NAPS Ukraine, doctor psychology, professor; *Smulson M.L.*, corresponding member NAPS Ukraine, doctor psychology, professor; *Kokun O.M.*, doctor psychological, professor; *Moksimova N.J.*, doctor psychological, professor; *Moskalenka V.V.*, doctor philosopher, professor; *Pirojenko T.O.*, doctor psychological, professor; *Shwalb J.M.*, doctor psychological, professor; *Muzyka O.L.*, PhD in psychology, professor; *Kisarchuk Z.G.*, PhD in psychology, senior researcher; *Tereschuk A.D.*, PhD in psychology, senior researcher

Member of international editorial board:

Anton Fabian, Professor, Habilitated Doctor, Head of the Department of Social Work, The Pavol Jozef Šafárik University in Košice (Slovakia); *Marek Paluh*, Professor Extraordinarius, Habilitated Doctor of Humanities, Head of the Department of Social Pedagogy of Institute of Pedagogy, Zhesliv University (Republic of Poland); *Eugene Hliva*, Foreign Member of the National Academy of Pedagogical Science of Ukraine, Consulting Professor at The Australian Society of Clinical Hypnotherapists (Australia); *Roman Trach*, Doctor of Philosophical Science, Professor, Foreign Member of the National Academy of Pedagogical Science of Ukraine (USA); *Alfred Prits*, Professor, Doctor of Psychology and Pedagogy, Rector of Sigmund Freud University (Republic of Austria).

*Published by the decision of the Academic Council of G. S. Kostiuk
Institute psychology NAPS Ukraine
(№ 4 of 27.02.2020)*

*Certificate of registration of print media
HF series number 17847-6693PR of 10.06.2011*

*The collection included in the list of scientific professional editions Ukraine psychology
(Order of MES Ukraine № 1021 of 7.10.2015 p.)*

Інститут психології імені Г.С. Костюка НАПН України

Наукове видання

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ПСИХОЛОГІЇ:

Збірник наукових праць
Інституту психології імені Г.С. Костюка НАПН України

Том ІХ
ЗАГАЛЬНА ПСИХОЛОГІЯ
ІСТОРИЧНА ПСИХОЛОГІЯ
ЕТНІЧНА ПСИХОЛОГІЯ

Випуск 13

Головний редактор
Максименко Сергій Дмитрович, дійсний член НАПН України,
доктор психологічних наук, професор

Надруковано з оригінал-макета авторів

Підписано до друку 01.03.2020. Формат 60x84^{1/8}.
Папір офсетний. Друк офсетний.
Гарнітура Times New Roman.
Умовно др. а. 51,22. Фізично др. а. 55,50
Замовлення № 79. Тираж 300 екз.

«Віддруковано з оригінал-макету замовника
ПП Лисенко М.М.
м. Ніжин, вул. Шевченка, 20
тел. (04631) 9-09-95, (067) 441-21-24
E-mail: milanik@land.ru

Свідоцтво про внесення до Державного реєстру
видавців, виготовлювачів і розповсюджувачів видавничої
продукції, серія ДК № 2776 від 26.02.2007 р.

ДЛЯ НОТАТОК